

Pietisten.

Bladet Pietist kommer af ett Latinsk ord, Pietas, gudaktighet.

N:o 2.

Februari 1863.

22 Årg.

Epistelen till de Romare.

Cap. 8: 9—11.

9. Men I ären icke köttslige, utan andlige, om Guds Ande annars bor i eder; ty hwilken icke hafwer Christi Andä, han hörer icke honom till.

Här äro heliga, tänkvärda doms-ord. Herren öppne allas våra sinnen, när wi betrakta dem! Apostelen gör nu här tillämpning af det nyss förut sagda, och det i uttryck, som skulle wäcka till själspröfning. Han har i de fyra föregående versarne beskrifwit de köttslige och de andlige, och slutat med den fruktansvärda förklaringen, att "de, som äro köttslige, kunna icke wara Gud täcke". Nu tilltalar han dem, till hwilka han skrifer, och säger: "Men I ären icke köttslige, utan andlige, om Guds Ande annars bor i eder". Ut i gr.=t. är uttrycket för "wara köttslig" här, såsom i v. 8, egentligen "wara i köttet", hwilket uttryck betecknar: wara i det gamla naturliga tillståndet, "köttet", såsom i sitt lifs-element; att wara blott sådan som wi äro af naturen — således det samma som, v. 5, "wara efter köttet" — då deremot "wara andlig", egentl. "wara i anden" (gr.=t.) betecknar att wara född och regerad af Anden, ja, såsom Apostelen här säger, hafwa Guds Andä boende i hjertat. Ty här få wi se hwad som är hemligheten af de trognas andliga sinne, neml. intet mindre, än att själfwa Guds Ande bor uti dem. Detta, säger Apostelen, är grundvillkoret för att de äro andlige och icke köttslige. Han säger:

Om Guds Ande annars bor i eder. Här är nu först ett mycket wigtigt "om" eller wilkor — "om annars Guds Ande bor i eder". Här är frågan, som måste wäcka till besinning och själspröfning. Men här är ock en outhärligt stor nåd uppenbarad. Guds Ande bor i menniskor, som ännu äro på jorden. Tror du det? Hwilket menniska kan fatta eller uttala huru stor nåd,

ära och herrlighet det innebär, att vara delaktig af Guds Ande! Ja, hwilken kan fullkomligt tro, att det är en verklighet! Trodde wi detta riktigt, neml. att Guds Ande bor uti oss, så skulle wi wäl knappt kunna lefwa för glädje, häpnad och förundran. Och dock är det ju en Gudomlig sanning i afseende på alla dem, som blifwit andligen nya menniskor.

Men innan wi widare betrakta storheten och wissheten af denna sanning, wilja wi först se till att wi fatta hwad här menas med "Guds Ande". Många mena med Guds Ande intet annat än en Guds kraft och werkan i själen, eller ock ett sinne som öfwerensstämmar med Gud, ja, den af Gud i oss skapade nya menniskan. Sådant betecknar ock ordet "ande" på många ställen i Skriften. Men då Apostelen här säger: "Om Guds Ande annars bor i eder", så åsyftar han, såsom wi snart skola finna, det höga, hemlighetsfulla förhållandet, att sjelfwa den sanner, lefwande Guden bor och werkar i de trogna — han åsyftar med Guds Ande här den personlige Anden, den tredje personen i Gudomswäsendet, hwilken är jemlik med Fadren och Sonen i alla de Gudomliga fullkomligheterna. Apostelen säger genast i v. 10: "Om Kristus är i eder"; och i v. 26 säger han, att Anden är vår förespråkare och hjälpare, hwilket allt påtagligt handlar om sjelfwa Guds inneboende hos de trogna. — Och att "Guds Ande" icke blott är en Guds kraft eller werkan i menniskan, utan en person i Guds trefaldiga wäsende, derom må wi endast erinra oss Christi egna ord, då Han befällte att wi skulle döpas "i Fadrens, Sonens och den Hel. Andes namn"; och Apostelen Petri ord, då han korteligen sammanfattar den treenige Gudens werk till vår salighet och nämmer "Guds Faders försyn, Andens helgelse och Jesu Christi blods stänkelse" (1 Pet. 1: 2) och ändtligen Apostelen Pauli ord i den slutönskan, som kan kallas Nya Testamentets wälsignelse-bön: "Vår Herres Jesu Christi nåd, Guds kärlek och den Hel. Andes delaktighet" (2 Cor. 13: 13). På sådant sätt sammanställles i Skriften den Hel. Ande med Fadren och Sonen, såsom en person i det ewiga Gudomswäsendet. Och huru uttryckligt talar icke Kristus om den Hel. Ande såsom en person, och icke en blott kraft, då Han säger: "Jag skall bedja Fadren, att Han skall gifwa eder en annan Hugswalare (förespråkare), att Han skall blifwa när eder ewinnerligen, Sanningens Ande, den werlden icke kan undfå, ty hon ser honom icke och känner honom icke; men I känna honom, ty Han blifwer när eder, och skall vara i eder". "Detta hafwer jag talat till eder, medan jag hafwer varit när eder. Men Hugswalaren, den Hel. Ande, hwilken Fadren skall sända i mitt namn, Han skall lära eder all ting och påminna eder allt det jag eder sagt hafwer. Han skall bära vittnesbörd om mig; Han skall leda eder uti all sanning. Han skall prisa mig; ty af mitt skall Han taga och förkunna eder". "Han skall straffa werlden för synd och för rättfärdighet och för dom etc. (Joh. 14:

16, 17, 25, 26; Cap. 15: 26; Cap. 16: 7, 8, 13, 14). Af dessa ord lära wi och hwad som är Hugswalarens egentliga em-
bete på jorden, neml. att tillämpa Christi werk och ord på sjä-
lärna, att vittna om Honom och upprätta Hans rike, att upp-
lösa, kalla, församla, leda, helga och bewara människorna inom
Christi rike. Fadren hafwer gifwit dem åt Sonen, Sonen hafwer
ärlöst dem, den Hel. Ande skall samla, helga och leda dem i
all sanning. Alla människor äro döda i öfwerträdelser och synder,
till dess "lifswets Ande" (v. 2) öppnar deras hjertan att omfatta
Honom, som är oss gifwen till det ewiga lifwet, förenar dem
med Honom och werkar i deras inre en ny skapelse.

Apostelen säger nu här, att denne Ande bor i de trogna.
Så säger han och i 1 Cor. 3: 16, : "Weten I icke, att I ären
Guds tempel, och att Guds Ande bor i eders"; och i 2 Cor. 6:
16, : "I ären lefwandes Guds tempel, såsom Gud säger: Jag
will bo uti dem och wandra uti dem". Så säger och Kristus:
"Den mig älskar, han warder hållande mina ord, och min Fader
skall älska honom; och wi skola komma till honom och blifwa
bornde när honom" (1 Joh. 14: 23). Stora, obegripliga herr-
lighet! Man kunde fråga: huru kan den Dädlige bo i sina
barns hjertan? Gud är ju desutom allestädes närwarande; hwad
betyda då dessa Christi och Apostlarnas ord, att Gud skall bo
och wandra uti sina trogna? Man kan wisserligen swara: Dessa
ord beteckna den innerliga föreningen emellan Gud och den tro-
ende själen, Guds beständiga blifwande i honom med sitt nådes-
werk och sin förtroliga umgängelse, hwarom och Kristus säger:
"Will honom will jag ingå och hålla nattward med honom och
han med mig". Men ett annat swar lyder så: denna hemlighet
är stor, den öfvergår allt wårt förstånd; endast ewighetens ljus
skall fullt förklara den; men en sanning är det, och en hög och
herrlig sanning. Guds Ande bor, lefwer och werkar i de trognas
hjertan. Detta är hemligheten af det besynnerliga förhållande,
som wi och erfara, att med alla de frestelse-stormar och alla de
bättre och sämre stunder, som göra en så mångfaldig werling i
vår utwärtas meniska, förblifwer dock på själen djup ett sinne,
som alltid är heligt, alltid detsamma, hwilket bedröfwas öfwer
det onda och syndiga, men fröjdas öfwer det goda och heliga.
Detta sinne, hwilket alltid är sig likt, så länge själen icke helt
"fallit ifrån nåden och mistat Christum" (Gal. 5: 4), är intet
annat än den höga inneboende Gåstens werksamhet i själen; ty
Guds Ande förutan kan intet sannt heligt röra sig uti oss.
Apostelen säger: "Ingen kan kalla Jesum en Herre, utan genom
den Helige Ande". Derföre är det och alldeles nödwändigt för
vår salighet, att wi i tiden hafst den Helige Ande; wi kunna
omöjligt Honom förutan wara delaktige af Guds nåd i Christo.
Derom säger nu Apostelen widare:

Ty hwilken icke hafwer Christi Ande, han hörer icke Ho-
nom till. Här skärper nu Apostelen sin förut gjorda anmärkning.

Han hade förut sagt: "Om annars Guds ande bor i eder" — nu tillägger han: "Ty hwilken icke hafwer Christi Andä, han hör icke Gnom till". Apostelen vill icke antaga eller försäkra, att alla, som tillhörde de Christnas församling i Rom, wore sanne och lefwande medlemmar. Om det wore någon, som icke verkligen hade Guds Andä, så war denne ännu föttslig, oaktadt all deras heliga bekännelse, och allt hwad christligt och heligt som tillhörde församlingen. Mätte hwar och en för sig betänka detta! Herren känner och dömer hwar och en efter hans enskilda och janna tillstånd. Och Apostelens ord är afgörande: "Hwilket icke hafwer Christi Andä, han hör icke Gnom till". — Men i första rum borde wäl de wakna, som ännu med lättsinnigt förakt, ja, med åtlöje betrakta den läran, att Guds Andä bor i människors hjertan. De erkänna alltså öppet, att de sjelfwa icke hafwa Guds Andä; men dermed är ju deras dom fälld, att de icke tillhöra Kristus, utan äro af Hans fiender.

Men att Guds Andä här blifwer kallad "**Christi Andä**", är också något betydelsefullt. Det lärar oss icke blott att Kristus är Gud — det har här ett färskildt syfte. Guds Andä blir i Skriften på många olika sätt benämnd, men alltid med afseende på de färskilda werk och göromål, som på hwarje ställe tillägnas Gnom. När Kristus skulle lemna sina Därfjungar och lofwat att sända dem "en annan Hushwalar" (egentl. förespråkare, försvarare) då gifwer Han Anden det namnet (hwilket eljest tillägnas Gnom sjelf, se t. ex. 1 Joh. 2: 1, gr. t.) derföre att Anden nu skulle ersätta Hans synliga umgänge. När Apostelen i Gal. 4: 6 kallar Anden "**Guds Sons Andä**", så stredde det derföre, att han der talar om "**Guds söner**" och vill antyda dessas höga ära och likhet med den enfödde Sonen — han säger neml.: "Efter I ären söner, hafwer Gud sändt sin **Sons Andä** i edra hjertan". Sålunda, när han här säger "**Christi Andä**", så antyder han dermed huru nödwändigt wi måste hafwa Gnom, för att tillhöra Kristus, — helst det också war Andens förnämsta embete på jorden, att förklara Kristus, att göra Kristus känd och lefwande i själarne. Ja, den djupaste grunden, hwarföre Apostelen här kallar Anden "**Christi Andä**", ligger deri, att han wille åter erinra, att ingen tillhör Gud utan att tillhöra Kristus, tro på Kristus, lefwa af Kristus; såsom Johannes säger: "Hwar och en som nekar Sonen, han hafwer icke heller Fadren" (1 Joh. 2: 23). Men då Apostelen wille förbereda den slutsatsen: "hör icke Kristus till", då brukar han naturligen ordet: "Hwilket icke hafwer Christi Andä". Ty då han i v. 14 vill säga hwilka som äro "**Guds barn**", då säger han: de som drifwas af "**Guds Andä**". (Jemf. Gal. 4: 6.) — Och då härjemte Andens egentliga embete och göromål är, att göra Kristus känd, dyr och outhärlig; såsom Herren säger: Han skall sändas "i mitt namn"; "Han skall bära vittnesbörd om mig"; Han skall "prisa mig; ty af mitt skall Han taga och förkunna eder" (Joh. 14: 26; 15: 26;

16: 14); så är detta också ett skäl, hvarföre Anden alltid och i en särskild mening kan kallas "Christi Ande". Han är en Kristus-Ande, en som kämpar för Kristus, förer till Kristus och behåller oss hos Kristus. Må vi väl märka och minnas detta! Det skall gifwa oss ett dyrbart ljus i den ofta mörka och bekymrande frågan om delaktigheten af denna dyra och nödvändiga gifwa, Guds Ande.

Här uppstår nemligen den wigtiga frågan: **Huru och hvarigenom skall jag weta, att jag hafwer Guds Ande?** Denna fråga wore icke så swår och widlyftig, om icke våra hjertan wore så förderfwade, mörka och bedrägliga, och om fiendens list och makt icke wore så stor. Denna mörkrets makt förer själarne både åt högra och wensstra sidan, så att de, som äro säkra och rättjusta, kunna swårigen af något Guds ord wäckas; och de åter, som hafwa en gudfruktig ande och derjemte blifwa af fienden frestade och anfäktade, äro alltid böjda för misströstan och twifwel. Den fulla wissheten om Andans inneboende skall derföre endast samma Ande sjelf gifwa oss. Dock will Han dertill använda Ordet. Känslorna kunna alltid bedraga oss. Minns då väl, i alla ljusare och mörklare stunder, att Guds Ande är Christi Ande, en Ande som skall göra Kristus känd, dyrbar och outhärlig för själen. Det är i synnerhet af detta Hans förnämsta werk, du skall weta om du hafwer Guds Ande. Herren säger uttryckligt, att det icke är säkert att du hörer Honom till och hafwer Hans Ande derföre, att du är utgången från werlden och i ett wißt affeende tillhörer Hans rike på jorden; du kan ännu blifwa "fastad i det yttersta mörkret", fastän du warit i Hans rikets bröllop och genomträngt hindren af köpenskap och afwelsgård för att komma till detsamma (Matth. 22), fastän du är en jungfru i bröllopet och går ut emot Brudgummen (Cap. 25), ja, fastän du i Hans namn gör många kraftiga gerningar, profeterar och utdrifwer djeflar (Cap. 7.) — allt detta, säger Han, skola menniskor wara och göra, till hwilka Han dock skall säga: "Jag kanner eder aldrig; går bort ifrån mig". Apostelen säger, att man kan "hafwa nit om Gud", ja, "gifwa alla sina egodelar åt de fattiga och låta sin lekamen brinna" (1 Cor. 13) och dock icke tillhöra Kristus, utan sist blifwa bortdrifwen (Gal. 4: 30). O, hwad skall då förwisja oss om den samma delaktigheten af Kristus och Hans nåd? Eftwadt ware Herrans namn! Densamme Herren och densamme Apostelen, de säga dock aldrig, att någon som är så beskaffad, att han för sina synders skull icke kan umbära Kristus, utan alltid hos Honom söker både förlåtelsens och beljellsens nåd, lihwäl kan wara bedragen och warda fördömd. Nej, sådant säga de aldrig, prisad ware Gud!

Sått oss derföre blott gifwa akt på hwad som här är antydt med uttrycket "Christi Ande". Har Kristus blifwit ditt lifsbehof, så att du verkligen icke kan umbära försoningsnåden? Sådant är wisserligen icke af kött och blod, utan endast af Christi

Anda. Lyft upp dina ögon, förgät ojemnheterna på ytan, se upp på hela ditt lifs riktning och efterstanna om det är ett lif i Guds Söns tro, d. ä. om du någonsin har fått och ännu hafwer det sinnet, att du icke kan umbära Kristus, för din alltid nedslående synd och owärdighet. Detta gamla, enkla tecknet är det som warar, då alla andra i stridens tumult och rökmoln fördunklas. Då allt är wäl, då känslan gynnas med frid och fröjd i nåden, då behöfs ingen konst och wisshet för att märka Guds Anda; då förnimmer man Honom i hela sitt wäsende, i alla Hans verkningar; då ser man att man fått ett nytt ljus i allt Guds ord, ett nytt hjerta, ny helig lust till allt hwad Guds rike tillhör och helig afsty för all synd; widare, en förut okänd kärlek och nitälskan för själars wäl och för Christi ära — då står trädet i sin fulla skrud af frukter, som vittna om dess art. Men under de kalla och dunkla tider, då endast synd och otrohet förnimmas och knappt en enda af Andans frukter, då fordras en mera upplyst och sin uppmärksamhet, för att upptäcka Hans inneboende. Märk då åter, att så många exempel wi i Skriften hafwa på de trognas anskämda och dunkla tider, då de saknat ljuset och värmen i tron, ja, tyckt sig alldeles hafwa förlorat Anden och Kristus; så hafwa de alla igenkännt endast af den egenskapen, att de ändå icke kunnat umbära Kristus, utan ännu med outhärlig suckan sökt efter Honom. Så war det med Maria, då hon stod wid den tomma grafven och gret; så war det med Lärjungarne, då de förjde att de hade Herren borta, men blefwo så glada då de åter sågo Honom; ja, så war det med David under hans mörkaste tider, då likwäl hans klagepsalmer idkelligen tala om Herren; och så med bruden i Höga Wisan, då hon i nattens mörker går omkring och söker efter den hennes själ får hafwer. Alla igenkännas de på samma tecken. Det är ett mäktigt band, en törst i själens djup, hwarigenom wi icke kunna umbära Kristus. Detta är intet annat än Christi Ande i hjertat, hwilken på detta sätt förnimmes äfwen i de mörkaste tider. Och det är underbart att släda och erfara, att äfwen då själen lider af stor kallsinninghet för sin Frälsare, så att hon i grämselse deröfwer kan på fullt allwar påstå, att hon icke alls bryr sig om Honom; så är sjelfwa denna grämselse och klagan ett vittnesbörd om huru hon egentligen hafwer det; likasom när Thomas häftigt nekar, att tro det Kristus war uppstånden, så war sjelfwa det häftiga nekandet ett bewis, att frågan icke war honom lifgiltig. Detta gäller nu om de mörka sällningstider, då det ofta tillgår förskräckligt illa och synes alldeles orimligt, att wi skulle hafwa Guds Anda, enär endast synd, död och mörker öfvertäcka oss: då är det endast genom denna outhärliga suckan, hunger och törst efter Kristus, det ändå bewisas, att Christi Ande bor uti oss.

Detta är ett sådant Andans werk i själen, att wi aldrig finna det hos werlden, icke ens hos de bästa naturer, men wäl

hos de eländigaste Christna. Och på sådana tecken böra wi sär-
skildt akta. Skola wi finna om Guds Ande bor uti oss, då få
wi icke följa vårt blinda tycke, känslan och utseendet, utan endast
Herrans ord om Andans utmärkande verk. Annars är det vår
allmänna förwillelse, att wi se på vår myckna synd och uselhet,
och derföre genast studsa tillbaka för tanken på Andens inneboende.
Wi borde dock besinna, att Guds Ande egentligen har sitt göro-
mål endast hos syndare, hos dem som på allwar känna synd;
att Han bor hos oss endast såsom läkaren i ett sjukhus. Tänker
man nu så: der läkaren wistas, måste alla wara friska och glada,
så far man beständigt wilse. Nej, der läkaren wistas, der är
sjukdom, jämmer och nöd. De helbregda behöfwa honom icke.
Minns wäl, att der synden och Kristus äro själens hufvudämnin,
der bor wissserligen Guds Ande.

Men, såsom förut är sagdt, på de ljusare tider, då wi åtnjuta
fred och kraft i nåden, då förnimmes Anden i många kraftiga
utringar; då har själen glädje och smak i Ordet, i bönen och
Sakramentet, i brödrakärleken och i werksamheten; då tala, sjunga
och skrifa wi om Kristus, då löpa wi med glädje Hans bud-
ords vägar. Om dessa mera framstående och begripliga tecken
af Andens inneboende, wilja wi ännu höra Luthers beskrifning
i hans förklaring öfwer Gal. 4: 6. Han säger:

"Churuwäl man icke ser utanpå oss, att wi uti våra hjertan
äro förnyade och hafwa undfått den Heliga Ande, så känner och
märker man det likwäl deraf, att wi nu anse och bedöma alla
ting annorlunda, äfwen tala och bekänna annat än förut. Ty
förut hafwa wi om ingenting rätteligen kunnat döma eller hålla,
hafwa icke heller så talat eller gjort den bekännelse, som wi nu,
Gudi lof, tala och bekänna, sedan den kära sanningens sol är
för oss uppgången, neml. att allt vårt görande och wäsende är
syndigt och fördömdt, och att Kristus allena är vår enda för-
tjenst, för hwilkens skull Gud är oss nådig och gör oss saliga.
Sedan öfwa wi oss med all flit deruti, att wi må lefwa gude-
ligen och akta oss för synden, så mycket wi någonsin kunna.
Men synda wi, så göra wi det ju icke uppsåtligen, utan af swag-
het, och det är oss ledt. Det kan wäl ske att wi falla; ty djef-
wulen sätter snaror för de Christna utan återwändo. Så låda
och många synder ännu wid vår natur. Derföre, hwad förtet
angår, så äro wi ännu syndare, fastän wi undfått den Heliga
Ande. Derjemte är en ganska ringa åtskilnad emellan en Chri-
sten och andra werldsfromma menniskor, om man endast ser på
den utwärtas wandeln. Ty en Christens gerningar hafwa ut-
wärtas ett ringa anseende, emedan han rätt och slätt gör hwad
honom efter hans stånd och kallelse tillkommer, t. ex. förvaltar
ett embete uti samhället, förestår sitt hus, besår sin åker, råder,
hjelper och tjänar sin nästa, hwilka gerningar ju synas ganska
ringa och allmänna, dem äfwen en hedning kan göra. Derföre
kan werlden ingenting så swåriligen tro, som att wi skola hafwa

den Heliga Andan. Dock ser man det wäl, den som eljest vill se det, när det kommer dertill, att man skall lida och bära korset och bekänna tron, när man antingen skall öfwergefwä hustru, barn, lif och gods, eller förneka Kristus — då, säger jag, ser man det wäl, att wi likwäl bekänna tron, Kristus och Hans ord, men icke annorlunda än af den Helige Andes kraft och styrka.

”Dersöre skola wi intet twifla derpå, utan alldeles wist hålla det så före, att den Helige Ande bor uti oss och wi äro Hans tempel. Ty den som förnimmer att han har lust och kärlek till Guds ord, gerna hör, talar, tänker och skrifwer om Kristus, han wete, att sådant wisserligen icke sker af mensklig wilja eller förnuft, utan att det är den Helige Andes gåfwa. Ty det är omöjligt, att sådant kunde ske utan den Heliga Andan. Ty att wi äro så sinnade, det är oss icke medfödt af naturen, ej heller lära wi det af någon lag, utan en sådan förändring åstadkommer endast den Högstes högra hand. Och det är ganska nyttigt och godt, att fromma, gudälskande hjertan äro wissa derom, att de hafwa den Heliga Andan. Dersöre wänje sig hwar och en med all flit att hålla det för afgjort, det han är i nåd hos Gud och att både hans person och gerningar behaga vår Herre Gud wäl. Må hwar och en bemöda sig att komma dertill, att han blifwer alldeles wiss om den saken och kan säga: Nu wet jag i sanning att jag är i nåd hos Gud, är tack för Hans bön och hafwer den Heliga Andan, icke för någon min wärdighet eller dygd, utan för Christi skull, som för oss underkastat sig lagen och burit verdens synder; på Honom tror jag”. — Och att denna tro varit ett Guds werk, bewisar sig derigenom, att jag nu fått ett nytt hjerta och sinne, så att jag nu ”gerna hör, läser, sjunger och skrifwer om Kristus, och åstundar ingenting så högeligen, som att Hans Evangelium måtte blifwa bekant för hela werlden och många dertill omwände. — Dessa äro säkra kännetecken att den Helige Ande är uti oss; ty sådan kärlek och lust till Kristus och Hans ord så wi icke af menskliga krafter, ingen lärar eller skaffar sig dem genom flitigt arbete och öfning”; de werkas uti oss endast af Anden, när han förklarar oss Kristus och gör oss till nya menniskor. Så långt ur Luthers förklaring i ämnet.

Men finner du sålunda, att med all din skröplighet likwäl Guds Ande bor uti dig, eftersinna då, om du icke är en öfwermåttan salig menniska, skulle ock allt hwad du hafwer af denna werlden wara blott motgång och lidande, fattigdom, sjukdom och förfall. Tänk, när Gud gifwit dig sin Andan i hjertat, wisserligen vittnar det om hwilket wälbehag Han hafwer till dig genom sin älskelige Son; wisserligen vittnar det ock, att tron på Kristus icke är en fälsång inbillning, då wi sålunda blifwa ”beseglade med löftets heliga Andan”; och slutligen vittnar det wist, att Gud ärnar göra något stort med oss, göra oss ewigt herrliga, då Han gifwit oss Anden till pant (2 Cor 5: 5). Tänk.

när samma Ande bor i dig som bor i Gud, och du nu går endast en liten tid på jorden och väntar på den fulla uppenbarelsen af denna förborgade herrlighet: efterfinna om du icke då är nog ärad och lycklig — om icke då syndafallet är väl botadt och gäfvan genom Kristus en verklig salighet. Derpå syftar Apostelen, när Han nu vidare tillägger:

10. Men om Kristus är i eder, så är väl lefamen död, för syndens skull; men Anden är lifwet, för rättfärdighetens skull.

Gufvudtanken och sammanhanget tyckas här wara följande: Hefwen J alltså Kristus uti eder, då hafwen J wisserligen det ewiga lifwet och all salighet. Att kroppen är dödens rof, för syndens skull, hindrar icke; ty Anden är lifwet, för rättfärdighetens skull. Apostelen har omsorg om att möta alla invändningar och riskligen bewisa, att wi genom Kristus äro verkligt återkallade till den nåd och salighet, som genom syndafallet förloredes. Dersöre har han först sagt, att det finns "ingen fördömmelse för dem, som äro i Christo Jesu" (v. 1) och sedan framställt det stora bewiset på denna höga nåds verklighet, neml. Andens verk i själen, att wi hafwa ett andligt sinne, som är lif och frid (v. 5. 6). Nu tänker han derpå, att någon kunde invända: Men döden är ju syndens lön, och wi måste ju ännu dö; huru kan då sägas, att wi äro frigjorda från all syndens förbannelse? Då svarar Apostelen här: Det är blott der besvärsliga kroppen*) som är döden underkastad, men Anden är lifwet etc. Och i det följande af vårt Capitel wisar han tillräckligt, att de trognas timliga lidanden, bland hwilka döden är det sista, icke äro att lifna med den herrlighet, som på dem uppenbaras skall, och att emellertid allting måste tjena dem till det bästa.

Men om Kristus är i eder. Apostelen sade i föregående vers: "Om Guds Ande bor i eder", och åter brukade han uttrycket: "Christi Ande"; nu säger han: "Om Kristus är i eder". Denna omwexling af uttrycken bewisar, hwad förut blifwit sagdt, att han här talar om den höga hemligheten, att Gud bor i sina trognas hjertan. Guds Ande är Christi Ande, och det är genom Anden Kristus bor uti oss. Kristus är väl till sin Gudomliga natur allestädes närwarande, men Han är på ett särskildt sätt i sina trogna, hwarom ock i Eph. 3: 17 uttryckligt säges: "att Kristus må bo genom tron i edra hjertan". Såsom Christen säger att Kristus är uti oss, så säger den ock eljest att

*) Att "lefamen" eller kroppen här måste tagas i ordets egentliga betydelse, och ordet "död" handla om den lefamliga döden, det seåna wi tydligt af sammanhanget, efter nästa vers uttryckligt talar om våra kroppars uppståndelse.

vi äro i **Honom** (se v. 1; se 1 Cor. 1: 30; 2 Cor. 5: 17; Col. 1: 27), och sålunda blifwer det så, som Kristus säger i Joh. 6: 56, att vi äro i **Honom** och **Han** i oss. (Jemf. Joh. 15: 4.) Genom denna innerliga förening hafwa vi del i allt Hans goda, hafwa vi allting gemensamt med **Honom**, att såsom våra synder blefwo **Honom** tillräknade och blefwo Hans, så är nu Hans rättfärdighet vår; att den som gör något godt åt Hans folk, gör det åt **Honom** (Matth. 25: 35—40) och den, som förföljer Hans folk, förföljer **Honom** (Ap. G. 9: 4, 5). Men hafwa vi sålunda allt gemensamt med **Honom** i tiden, då skola vi också wijsserligen dela Hans goda i ewigheten (se v. 17; se 2 Tim. 2: 11, 12).

Så är wäl lefamen död, för syndens skull. Att Apostelen kallar kroppen icke blott "dödlig", såsom i v. 11, utan "död", är endast ett starkare uttryck, antydande den afgjorda wijsheten om dess död, ja, det redan inneboende dödsfrödet. Uttrycket är likt Profeternas talesätt, hwilka ofta framställa tillkommande ting såsom redan skedda. Uttrycket betecknar också något förakligt; ty såsom ett lik, så förtjenar icke kroppen den uppmärksamhet som den ewigt lefwande Anden. — **För syndens skull.** Lefamen är död "för syndens skull". Genom Adams synd kom döden i werlden; såsom Apostelen säger: "Genom en människa är synden kommen i werlden, och för syndens skull döden" — ty Gud hade sagt: "På hwad dag du deraf äter, skall du döden dö" — "och är så döden kommen öfwer alla människor, efter de alla (i Adam) syndat hafwa" (Cap. 5: 12). Så är också synden, den egentliga dödsorsaken, alltid boende uti oss.

Men här kunde nu frågas: Hwarföre skola de trogne dö, då Gud har förlåtit dem deras synder och döden är ett syndens straff? Apostelen säger i Cap. 4: 8, att synderna icke tillräknas dem; och i Gal. 3: 13: "Christus hafwer förlossat oss från lagens förbannelse" etc., men döden är ju en del af lagens förbannelse? — På sådana tankar kan man komma, när man icke skiljer emellan döden i sig sjelf, dödens egen natur, och hwad den nu är för de trogna, genom Christi död. Uti sig sjelf är döden wijsserligen ett syndens straff och en del af lagens förbannelse, och sådan är den äfwen för dem, som icke äro i Christo. Men genom Christi död och uppståndelse är döden för Hans folk icke mer ett syndens straff, utan en syndens förstörelse. Den är icke mer en lagens förbannelse, utan förwandlad till en stor wälsignelse; den är en öfvergång till det sanna lifwet, till det himmelska paradiset.

De trognas död bör således icke anses i minsta mån för ringa Christi fullkomliga tillfyllestgörrelse och vår fulla frihet från lagens förbannelse, emedan deras död icke utgör ett straff, enligt den hämnande rättwisän. För dem, som "äro i Christo Jesu" (v. 1), äro döden och alla lidanden endast hellosamma renings-

medel i deras Faders hand — endast pröfningar för tron, luttringar för anden och förstörelser af deras fiender och bojar; allt skall tjena dem till det bästa; "allt är det deras, vare sig lifwet eller döden" (1 Cor. 3: 22). Sådant har Christi död uträttat, genom hvilken den första domen (1 Mos. 2: 17) och all Guds lag fått sin fulla rätt, och genom hvilken ett nytt förbund blifwit upprättadt, enligt hvilket alla de, som äro i Christo, äro fria från syndens lön, döden, och från all lagens förbannelse. För dem är döden "uppsvulgen uti segren" och deras dödsdag är förvandlad, ifrån att wara ett syndens straff, till att twärtom wara deras förlösningsdag ifrån döden och allt elände. Grafwen är för dem en lönngång till Guds paradis. Deras kroppars nedmyllande är en sådd för det andra lifwet. Likasom höstfäden, som lägges i jorden, skall en annan sommar uppkomma i en ny, förnygrad och rön skenad (1 Cor. 15), så att, när den är i jorden, den icke är förlorad; på samma sätt äro de trognas kroppar genom döden icke förstörda, utan endast nedlagda för att uppstå i nya, skönare gestalter. "Det warder sådt i förgänglighet, och skall uppstå i oförgänglighet; det warder sådt i wanära (gr.=t.) och skall uppstå i herrlighet; det warder sådt i skröplighet, och skall uppstå i kraft; det warder sådt en naturlig lekamen, och skall uppstå en andelig lekamen". Kan wäl en sådan död kallas syndens straff eller lagens förbannelse? Twärtom är den ju en alltför stor nåd och wälsignelse. Dess ändamål och nytta, för de pånyttföddas kroppar, är, att utrota och förstöra synden, som bor uti dem — de måste dö, för att blifwa helt renade. Syndens gift har så genomträngt och förderfwat deras kroppar, att de, likasom de spetiska husen i Jsrael, måste nedriswas och förnyas, för att blifwa renade (3 Mos. 14: 45). Och såsom hwetelornet icke blifwer lefwande, förrän det nedmyllats i jorden, så skola oss våra kroppar dö och förmultna i stoftet, för att blifwa rätt lefwande och heliga.

Nu kunde man wäl anmärka: De som lefwa wid Herrans tillkommelse skola aldrig dö, utan blifwa i ett ögonblick förvandlade; hwarföre kunde icke Herren göra så med allt sitt folk, och endast i ett ögonblick förvandla dem, så att de icke behöfde dö? Derpå må endast swaras: Gud är wisare än menniskor. Huru många djupa, hellosamma lärdomar och intryck wore wi icke berättwade, om döden ej mera stode oss för ögonen. De trogna behöfwa ju all hjelp mot synden. Med dödens wisshet stäffas dock ofta det köttsliga och werldsliga sinnet; — dermed wisas oss både Guds godhet och stränghet — Guds stränghet och hat till synden, då Han, lifwets och salighetens Gud, lätit för syndens skull döden komma i werlden; och Hans godhet, Hans innerliga barmhertighet, då Han gifwit sin Son i vår död, för att afbröta dennas udd och förvandla honom till en god sönn. Så länge synden är i werlden, är döden för de trogna en wälgerning.

De behöfwa ännu bedja: "Herre, lär oss betänka, att wi dö måste, på det wi måga förståndige wara."

Ändtilligen skola de trogna dö också detsför, att de skola i allt efterfölja sitt Hufvud. När Han blef dö, skulle wi, Hans lemmar, wara från denna ordning undantagne? När Han gått denna väg till herrlighet, skulle Hans lemmar gå en annan väg dertill? Det är en stor tröst, att, när wi dö, wi följa vår Herre och Frälsare, som gått före oss den vägen. Och när naturen likväl alltid har sin art, att rysa för döden, såsom äfwen många heliga erfarit, så är det mycket nödigt och nyttigt, att trogna själar väl besinna detta — och först och sist besinna, att de äro i Guds hand, i den trogne Fadrens och Frälsarens armar; att icke ett hår skall falla af deras hufvud Hans wilja förutan; att fastän döden har en förskräckande gestalt, det likväl är deras hulde och kände Frälsare, som i döden kommer till dem. Det går oss i döden såsom det gick Barjungarne, när de woro i skeppet och Jesus kom till dem på wattenet; de förskräktes och sade: "det är ett spöke"; men Han sade: Det är jag; warer icke förskräde. Och Han, som allt härtils flött oss med så stor huldhet, skall icke i döden lemna sina kära eller låta något hända oss, som icke Hans kärlek föreskrifvit. Han skall genom döden endast gifwa oss det, som wi så länge suckat efter, neml. förlossning ifrån allt ondt, en fullkomlig helighet och trygghet; wi skola aldrig mer synda emot Honom, aldrig mer beivras af något dunkel i tron, aldrig mer anfäktas af djefwulen, aldrig mer sakna vår Frälsare, utan nu se Honom, såsom Han är, i Guds paradis. Då wi alltid warit främmande på jorden, fattiga, främnda och otrygga, skola wi nu införas i vårt himmelska arfwe, i den ewiga roligheten. Om Israels barn, när de hade ankommit till Jordan och med längtan blickade öfwer till det förlossade landets skönhet och rikedom, likväl bafwade för Jordans böljor; så war det ju en oförlitnelig tröst och uppmuntran, när de sågo förbundets ark midt i Jordan, då Gud hade gjort väg genom dess böljor. Döden är öfvergången af Jordan, hwarigenom de trogne taga det himmelska Canaan i besittning. På det flodens böljor icke skola dränka dem, så är Kristus med dem och säger: "Jag lefwer; I skolen också lefwa". Trodde och besinnade wi rätteligen allt detta, så skulle wi wisserligen instämma med den wise konungen, att "dödsdagen är bättre än föbelsdagen".

Men Anden är lifwet, för rättfärdighetens skull. Det är endast kroppen som dör och förmultnar, anden är lifwet, ett ewigt lif. Med "anden" menas icke här Guds Ande i sig sjelf, den tredje personen i Gudomen, utan Anden i menniskan, den af Guds Ande uti oss födda anden. Detta märka wi deraf, att "anden" här står såsom motsats till "kroppen". Nu säger Apostelen, icke blott: Anden är lefwande, utan: "Anden är lifwet". Den af Gud i oss födda anden är ett ewigt lif, är sjelfwa himmels-

barnet, skapadt för att ewigt fortwara. Detta lif, som här under många hinder kämpar med mycken swaghet, skall i en annan werld utwecklas till full kraft. Det är Christi lif uti oss; det kommer af Gonom och består i Gonom; i Gonom skall Hans solt uppstå och för ewigt lefwa; såsom Han sjelf försäkrar: "Jag är uppståndelsen och lifwet; hwilken som tror på mig, han skall lefwa, om han än död blefwe; och hwar och en som lefwer och tror på mig, han skall icke dö ewinnerligen".

För rättfärdighetens skull. Med "rättfärdigheten" menas här den oss tillräknade Christi rättfärdighet. Det finna wi icke blott af hela Skriftens vittnesbörd, att ingen menniska kan genom någon annan rättfärdighet undgå det ewiga lifwet, utan just af orden i denna vers, neml. då här säges, att lefamen är död "för syndens skull". Det wore den swåraste motsägelse, om wi sade, att wi skola dö för våra synder och på samma gång hafwa lifwet för vår rättfärdighet; ty hwad är synden, om icke motsatsen till rättfärdighet? Den som dör för synden, kan icke erhålla lifwet för sin egen rättfärdighet. Äfwen den nya lefwerhets rättfärdighet, som Anden verkar hos de trogna, kan aldrig bestå inför lagen och förwårswa oss lifwet. Christi rättfärdighet, med hwilken wi inför Gud bestå och för hwilken wi ärfwa det ewiga lifwet, är alldeles icke den i oss genom Anden verkade rättfärdigheten, utan, såsom Apostelen sagt i Cap. 5, Christi egen lydnad, hwilken Han med görande och lidande för oss utöfwade. Apostelen säger: "Såsom för en menniskas olydnad många äro wordne syndare, så warda ock för ens lydnads skull många rättfärdige". "Såsom synden hafwer wäldig warit till döden, så skulle ock nåden wäldig wara genom rättfärdigheten, till ewinnerligt lif, genom Jesum Christum". Här höra wi genom hwilken rättfärdighet wi hafwa det ewiga lifwet. — Och så har då Apostelen åter bewisat, att de, som äro i Christo, äro werkliga fria från all lagens förbannelse; att kroppens död icke innehar någon motsägelse häremot, efter "anden är lifwet, för rättfärdighetens skull". — Men Apostelen fortsätter ännu sitt ämne, talar alldeles uttryckligt om våra kroppars uppståndelse och säger:

11. Om nu Hans Ande, som Jesum uppwäckte ifrån de döda, bor i eder; så skall ock den, som Christum uppwäckte ifrån de döda, göra eder dödliga lefamen lefwande, för sin Andas skull, som i eder bor.

Gufwudsyftet i denna vers är, att erinra dem, som hafwa Guds Ande, huru de i Gonom hafwa den säkraste borgen och wißhet, att Herren skall uppwäcka deras dödliga kroppar till ewigt lif. Det är alldeles samma mening i detta språk, som när Apostelen på andra ställen uttryckligen kallar Anden "wårt arfs pant till vår förlofning" (Eph. 1: 14). Så talar han ock i 2 Cor. 5: 4, 5 om huru wi längta att "det dödliga måtte upp-

fwulget warda af lifwet", och tillägger, att Gud "gifwit oss Anden till pant"; såsom han ock i 1:sta Cap. af samma Epistel, v. 21, 22, säger, att Gud hafwer "smort oss och förseglat oss, och gifwit uti våra hjertan Andans pant". — Och att Apostelen med detta syfte icke blott säger "Guds Anda" eller "Christi Anda", utan nu säger: "Hans Ande, som Jesum uppväckte ifrån de döda", det är ju mer än wäl taladt, det tillhör wist den Gudomliga ingifwelsen; ty med detta uttryck erinrar han först, att då wi hafwa Hans Anda, hwilken wisat sig wara en uppväckare ifrån döden, så böra ock wi wänta oss något sådant, ja, han erinrar om den likhet och gemenskap med Christus, wi måste hafwa inför Fadren, då också wi hafwa Hans Anda; och för det andra, påminner han med detsamma om sjelfwa grunden för vår delatthet i det ewiga lifwet, neml. Christi uppståndelse ifrån de döda. — Men anmärker någon, att äfwen deras kroppar, hwilka icke hafwa Guds Anda, skola på den yttersta dagen uppstå, ehuru till "ewig försmädelse och blygd" (Dan. 12: 2), att således Andens inneboende icke är wilkoret för kropparnas uppståndelse; så bör man ihågkomma, att Apostelens syfte här endast är det nyss sagda, neml. att de, som hafwa Anden och hwilka behöfwa denna tröst, skulle erinras om den ytterligare säkerhet om deras kroppars uppståndelse, som ligger deruti, att de redan här hafwa Guds Ande, att deras kroppar redan här äro Guds tempel. Apostelen nekar icke att alla menniskor, äfwen de kötteliga, skola med sina kroppar framställas för domstolen; men hans syfte och äbromål är, att förwisssa de trogne, att de genom Christus äro fullkomligt fria från all syndens förbannelse och således äfwen ifrån dödens wäld. Derpå hade de nu en särskild "pant" och säkerhet deruti, att Gud redan gifwit dem sin Anda, med hwilken de blifwit "helgade till både ande, själ och kropp" (1 Thess. 5: 24).

Han skall göra eder dödliga lefamen lefwande. Dessa ord wisa, att just våra egna kroppar, just de kroppar, som nedläggas i jorden, skola genom Guds allmakt återställas till lifwet, ehuru så förändrade och förherrligade, att de i afseende derpå skola icke wara desamma som förut (1 Cor. 15: 36, 38). Sådant war redan för Job uppenbaradt, då han sade: "Jag skall med denna min hud omklädd warda, och skall i mitt kött så se Gud" (Job. 19: 26). Och profeten Esaias säger: "Dine döde skola lefwa och med lefamen uppstå igen; wäcker upp och berömmar eder, I som ligga under jorden; ty din dagg är en grön mark's dagg, och jorden skall gifwa ifrån sig de döda" (Es. 26: 19). Swarje själ skall på den yttersta dagen återförenas med sin egen kropp, med hwilken hon i tiden gjort godt eller ondt, tjänat Gud eller djefwulen. Ty såsom kroppen här i tiden varit själens organ eller verktyg, så måste den ock deltaga i den salighet eller de plågor, som följa i den andra werlden, allt efter som menniskan lefwat i mörkrets rike och tjänat synden, eller i Christi rike

och då gjort det goda för Hans skull (Matth. 25: 35—40). Men, såsom redan är antydt, skola de uppståndna kropparna vara så förvandlade, att de skola passa för det ewighets-lif, i hvilket de skola ingå. Det förgängliga måste iflåda sig oförgänglighet, och de, som varit förenade med Kristus och Hans Ande, skola nu wara Christi förklarade lekamen lika. Så som de hafwa här i tiden burit den förste Adams liknelse, hwilken war af jorden jordist; så skola de i uppståndelsen bära den andre Adams liknelse, hwilken war himmelsk (1 Cor. 15). Uti Phil. 3: 21 läsa wi om Kristus: "Hwilken war kröpliga lekamen skall förklara, på det Han skall göra honom lik med sin förklarade lekamen, af den kraft dermed Han förmår sig allting underlägga". Såsom, när Kristus förklarades på berget, Hans ansigte "sken som solen och Hans kläder woro hwita som ett ljus"; så skola också, enligt Christi egna ord, "de rättfärdiga skina såsom solen i deras Faderns rike" (Matth. 13: 43). Herren Gud föröfke oss tron! Uppståndelsens hemlighet och herrlighet är så oändligt mycket högre, än att något menniskoförnuft kan fatta den, att den, som vill härom tillfråga sitt förstånd och tycke, måste stanna i mörka natten af otro och twifwel. Här fordras att blott "weta på hwem man tror", weta om Han är både allsmäktig och sannfärdig, och sedan wet man huru det skall tillgå i uppståndelsen. Men då fordras här wisst äfwen, att mer än en gång bedja Gud om trons gäfw.

För sin Andas skull, som i eder bor. För ännu mera eftertryck upprepar Apostelen här grunden för deras wisshet om en herrlig uppståndelse, neml. att Guds Ande redan bodde uti dem. Han vill säga: Tänk, när Gud redan gifwit eder sin Ande, när edra kroppar redan på jorden varit Guds tempel, i hvilka Han bott och werkat, hvilka Han helgat och renat, wisserligen wittnar detta, att Han ärnar göra något herrligt af dem. Det wore att nedsätta den Helige Andes majestät och ära, om dessa Hans tempel, edra kroppar, skulle såsom ruiner förläggas och blifwa till intet. — Och måtte hwar och en tänka härpå; Det är wäl och godt, att du i alla fall tror på själens oödlighet; men det är alldeles icke likgiltigt om du tror allt Guds ord, eller upptager och tror blott hwad du finner rimligt, och deremot twiflar på annat. Dermed har du redan asträdt från trons wäg och kan sägas icke mera tro, blott på Herrans ord tro, utan du tänker fritt hwad ditt arma förnuft och tycke förestäfw. Nu är det ju icke själarne, utan wisserligen kropparna, om hvilka Herren så ofta försäkrade: Och jag skall upp-
wäcka honom på den yttersta dagen (se t. ex. Joh. 6: 39, 40, 44). Om nu du icke förstår huru förmultnade eller förbrända kroppar skola kunna upp-
wäckas, eller huru "hafwet skall återgiffwa sina döda", så eftersinna då om du förstår huru Gud en gång kapat alla ting af intet, eller hwem som gifwit honom ämnet till allt. Swara honom på de frågor, Han ställde till Job: